

6. Nam, & si volúero gloriári, non ero insipiens: veritatem enim dicam: parco autem, ne quis me existimet supra id, quod videt in me, aut aliquid audit ex me.

7. Et ne magnitúdo revelatiónum extóllat me, datus est mihi stímulus carnis meæ ángelus sátanæ, qui me colaphizet.

8. Propter quod ter Dóminum rogávi ut discéderet à me:

9. & dixit mihi: Súfficit tibi grátia mea: nam virtus in infirmitate perficitur. Libénter igitúr gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhábitet in me virtus Christi.

10. Propter quod pláceo mihi in infirmitatibus meis, in contuméliis, in necessitatibus, in persecutióibus, in angústis pro Christo: Cúm enim infirmor, tunc potens sum.

11. Factus sum insipiens, vos me coégitis. Ego enim à vobis débui commendári: nihil enim minús fui ab iis, qui sunt supra modum Apóstoli: tametsi nihil sum:

12. signa tamen Apóstolatús mei facta sunt super vos in omni paciéntia, in signis, & prodigiis, & virtutibus.

13. Quid est enim, quod minús habuistis præ céteris Ecclésiis, nisi quod ego ipse non gravávi vos? Donáte mihi hanc iniúriam.

14. Ecce tértio hoc parátus sum venire ad vos: & non ero gravis vobis. Non enim quæro quæ vestra sunt, sed vos. Nec enim debent filii parentibus thesaurizáre, sed parentes filiis.

15. Ego autem libentíssimè impéndam, & superimpéndam ipse pro animabus vestris: licet plus vos diligens, minús diligar.

16. Sed esto: ego vos non gravávi: sed cúm essem astúrus, dolo vos cepi.

17. Numquid per aliquem eórum, quos misi ad vos, circumvéní vos?

18. Rogávi Titum, & misi cum illo fratrem. Numquid Titus vos circumvénit? nónnè eódem spiritu ambulávimus? nónnè iisdem vestigiis?

19. Olim putátis quod excusémus nos apud vos? Coram Deo in Christo loquimur: ómnia autem charíssimi propter ædificatióem vestram.

20. Tímeo enim ne fortè cúm véneró, non quales volo, invéniam vos: & ego invéniam à vobis, qualem non vultis: ne fortè contentiões, æmulatiões, animositates, dissentiões, detractiões, susur-

rationes, inflatiões, seditiões sint inter vos:

21. ne iterúm cúm vénero, humiliet me Deus apud vos, & lúgeam multos ex iis, qui ante peccavérunt, & non egerunt peniténtiam super immunditia, & fornicatiõe, & impudicitia, quam gesserunt.

CAPUT XIII.

Hortátur eos ne potestáte quam accepit à Christo, uti cogátur in delinquentes.

1. **E**Cce tértio hoc vénio ad vos: * In ore duórum, vel trium téstium stabit omne verbum.

2. Prædixi, & prædico, ut præsens, & nunc absens iis, qui ante peccavérunt, & céteris ómnibus, quóniam si vénero iterúm, non parcam.

3. An experimentum quæritis eius, qui in me loquitur Christus, qui in vobis non infirmátur, sed potens est in vobis?

4. Nam etsi crucifixus est ex infirmitate: sed vivit ex virtute Dei. Nam & nos infirmi sumus in illo: sed vivémus cum eo ex virtute Dei in vobis.

5. Vosmetipsos tentate si estis in fide: ipsi vos probate. An non cognoscitis vosmetipsos quia Christus Iesus in vobis est? nisi fortè réprobi estis.

6. Spero autem quod cognoscétis, quia nos non sumus réprobi.

7. Orámus autem Deum ut nihil mali faciátis, non ut nos probati appareámus, sed ut vos quod bonum est faciátis: nos autem ut réprobi simus.

8. Non enim póssumus aliquid advérsus veritatem, sed pro veritate.

9. Gaudémus enim, quóniam nos infirmi sumus, vos autem poténtes estis. Hoc & orámus vestram consummatiõem.

10. Ideo hæc absens scribo, ut non præsens dúrius agam secúndum potestatem, quam Dóminus dedit mihi in ædificatiõem, & non in destructiõem.

11. De cétero, fratres, ¶ gaudete, perfecti estote, exhortámini, idem sapiate, pacem habete, & Deus pacis, & dilectiõnis erit vobiscum.

12. Salutate invicem in ósculo sancto. Salútant vos omnes sancti.

13. Grátia Dómini nostri Iesu Christi, & charitas Dei, & communicatiõ sancti Spiritús sit cum ómnibus vobis. Amen.

EPI-

EPISTOLA
B. PAULI APOSTOLI
AD GALATAS.

CUM Apostolus Paulus, peragratis superioribus Asia partibus; hoc est Galatiã & Phrygiã, venisset Ephesum ubi per biennium docuit in schola cuiusdam tyranni (Act. 18. 23. & 19. 1. ac seq.) rescivit Galatas statim ab eius discessu à falsis fratribus deceptos esse, qui hominem ex operibus legis iustificandum docerent, eosque sic ad circumcisiõem & ceteras legis ceremonias traducerent; non illi quidem ut Christum penitus abjiciendum, sed ut legem cum Christo coniungendam esse contenderent. Et quia Pseudomagistris illis notum erat horum dogmatum vel acerrimum adversarium esse Paulum Apostolum, idem eius auctoritatem elevare, eumque longè infra ceteros deprimere omnibus modis tendebant, imò ipsum quasi à reliquorum Apostolorum doctrinã dissentientem non obscure insimulabant. Ergo ut illorum audaciam Paulus coerceat, sui dignitatem Apóstolatús in primis tueretur, & doctrina sua cum reliquis Apóstolis concordiam ex habita cum ipsis collatione comprobaret. Moxque adductis rationibus, & scripturã veteri testimoniis, Galatas ab errore revocavit. Interim varios affectus inspergens Epistola, agris illorum animis variè medetur.

Scripta est Epistola Epheso, ut ex peregrinatione Pauli intelligitur, & argumenta Latinis exemplaribus præfixa testantur; idque circa annum Era nostra 56. à Christi morte 23. Græcorum codicum subscriptio missam vult ex urbe Roma, quod minús verisimile est, siquidem in ea non meminit vinculorum suorum Apostolus, ut in aliis ibi scriptis facere solet, & Galatas statim à discessu suo in errorem abreptos, statim ab errore revocasse existimare par est.

CAPUT PRIMUM.

Cum falsi doctores Paulum ut missum tantummodò ab Apóstolis, non ut Apóstolum habérent, primùm ille charactèrem suum, & auctoritatem constituit; ac subindè docet se à Christo ipso jam glorioso, & à mórtuis suscitáto proximè missum; tum conversiõnis sue circumstántias enarrat.

1. **P**AULUS Apóstolus non ab hominibus, neque per hominem, sed per Iesum Christum, & Deum Patrem, qui suscitávit eum à mórtuis:

2. & qui mecum sunt omnes fratres, Ecclésiis Galatiã.

3. Grátia vobis, & pax à Deo Patre, & Dómino nostro Iesu Christo,

4. qui dedit semetipsum pro peccatis nostris, ut eriperet nos de præsentí sæculo nequam, secúndum voluntatem Dei & Patris nostri,

5. cui est glória in sæcula sæculórum: Amen.

6. Miror quod sic tam citò transferimini ab eo, qui vos vocávit in grátiam Christi in aliud Evangelium:

7. Quod non est aliud, nisi sunt aliqui, qui vos contúrbant, & volunt convertere Evangelium Christi.

8. Sed licet nos, aut Angelus de cælo evangelizet vobis præterquam quod evangelizávimus vobis, anáthema sit.

9. Sicut prædiximus, & nunc iterúm dico: Si quis vobis evangelizáverit præter id, quod accepistis, anáthema sit.

10. Modò enim hominibus suádeo, an Deo? An quæro hominibus placere? Si adhuc hominibus placérem, Christi servus non essem.

11. ¶ Notum enim vobis fáció, fratres, Evangelium, quod evangelizatum est à me, quia non est secúndum hominem:

12. ¶ neque enim ego ab hómine accepi illud, neque didici, sed per revelatiõem Iesu Christi.

13. Audistis enim conversatiõem meam aliquándò in Iudaísmo: quóniam supra modum persequebar Ecclésiã Dei, & expugnábam illam,

14. & proficiébam in Iudaísmo supra multos coætaneos meos in genere meo, abundantiùs æmulátor existens paternarum mearum tradiónum.

15. Cúm autem placuit ei, qui me segregávit ex útero matris meæ, & vocávit per grátiam suam,

16. ut reveláret Filium suum in me, ut evangelizárem illum in Géntibus: contínuò non acquievi carni & sánguini,

17. ne-

* 1. Cor. 15. 1. ¶ IN COMMEMOR. S. PAULI APOST. * Ephes. 3. 3.

¶ PRO MISS. VOTIVA DE SS. TRI-NIT.